

A Rafael Comas i Ezequiel

Ana Fernández Álvarez

En primer lloc, moltes gràcies a l'Ateneu Terrassenc per invitar-me a fer la glossa d'en Rafel Comas i Ezequiel, ja que constitueix una magnífica ocasió per a manifestar-li el profund respecte i agraïment que es mereix.

Avui en dia és molt difícil trobar un llibre d'història terrassenca sense que el nom de Rafel Comas aparegui formant part de les seves referències documentals o bibliogràfiques, ja que el fons arxivístic d'aquest notari de la crònica local resulta del tot ineludible per a qualsevol estudiós de tema terrassenc. Fet que també corroboren les assídues aparicions del seu nom als interessants blogs d'història de Terrassa, entre ells el del seu amic Rafel Aróztegui, sense oblidar-nos que la premsa local també ha requerit assíduament dels seus coneixements per a documentar molts dels seus articles. Per tant, ja podem dir tranquil·lament allò de "No ets de Terrassa, sinó coneixes el Rafel Comas".

Rafel Comas (Terrassa, 11-4-1942), fill del fabricant de fils de fantasia Joaquim Comas i Irla, que tenia la seva empresa al carrer del Pare Font, 120, de Terrassa, realitzà estudis de pèrit mercantil a Sabadell que, amb un currículum de cinc cursos, ell serà capaç de finalitzar per lliure en tan sols dos anys i tres mesos. Seguidament, emprendreà estudis de professor mercantil, obtenint la titulació tres anys més tard, amb una menció honorífica. Mentre rebia aquesta darrera formació acadèmica treballà en diverses empreses sabadellenques, entre elles, Jordi Domingo S.A., on coneixeria qui seria la seva esposa, Maria Taulé i Blanes.

A propòsit de Maria Taulé, permeteu-me emprar i esmenar una frase molt tòpica, però que aquí és del tot escaient: Al costat d'una gran dona sol-hi haver un home important, que si ho és, és perquè vora seu hi ha hagut algú que ha sabut acompanyar-lo amb intel·ligència i paciència.

El 1962, Rafel s'incorporà a l'empresa familiar i el 1967 n'assumí la titularitat, dirigint la fàbrica amb l'ajut d'altres familiars, tot aconseguint superar la gran crisi del sector tèxtil i mantenir-la en actiu fins el 1995, any en què va tancar la firma. Aquest cessament, amb el seu consegüent alliberament de temps, li permetrà dedicar-se a fons a aquelles activitats que més l'hi interessaven: la numismàtica i el col·leccionisme dins de l'àmbit català. En ell el sentiment de país ha estat un dels seus convenciments més profunds.

Aquesta tríada, numismàtica, col·leccionisme i catalanitat, Rafel la va saber traduir en rigorosos i interessants treballs que són obres de gran importància en la disciplina de la

numismàtica, i que formen part d'una extensa bibliografia que, en forma d'articles especialitzats en el tema, ha anat publicant al llarg dels anys a la revista *Terme*, o a l'Anuari d'*Acta Numismàtica* que edita la Societat Catalana d'Estudis Numismàtics, de l'Institut d'Estudis Catalans, entre d'altres.

Una altra feina molt acurada i utilíssima per a la historiografia local la constitueix la llarga llista d'escrits que ha anat donant a conèixer des del 1991 i fins al 2009 a través de les separates del butlletí *El col·leccionisme de temàtica terrassenca*, que publica l'Associació de Col·leccionistes de Terrassa. Aquí, nissagues industrials, troballes documentals de primer ordre, curiositats culturals interessantíssimes, s'han anat desgranant constituint un ric mosaic d'estudis apassionants.

La seva activitat com a investigador l'ha dut a configurar un arxiu de documentació format per importantíssims fons industrials, familiars i de diverses societats culturals, específics de la ciutat de Terrassa, comptant amb informacions i publicacions úniques i imprescindibles a l'hora de reconstruir la història d'aquesta ciutat, pel que respecta al segle XIX i XX. Temes que també s'han vist reflectits a la revista *Terme*; al butlletí de l'Associació de Veïns Segle XX, *Bocamoll*, o al Butlletí de l'Ateneu Terrassenc, amb la seva sèrie dedicada a personatges amb orígens terrassencs, que constitueix una important aportació a la història terrassenca, plena de dades inèdites.

Rafel Comes, com molts professionals del món historiogràfic, és un exorcista de l'oblit, un home que s'ha ocupat de retornar a la vida objectes i documents que restaven als llimbs de la desmemoria, esperant el moment que algú com ell se n'ocupés i els dotés de la capacitat d'articular novament la seva història, el seu relat.

Ara bé, entre tots els factors que ajuden a conèixer la vàlua d'aquest personatge, el més important a destacar és l'alçada moral que, com a estudiós, posseeix. Una alçada moral que no es mesura tant per l'important abast del seu fons arxivístic, com per l'honest i generós ús que li ha sabut donar, ja que davant de qualsevol requeriment o consulta que se li adreci, mai ens trobarem amb una negativa, tot el contrari, la seva col·laboració resulta immediata, desinteressada, confiada i magníficament efectiva.

En Rafel Comes ha esdevingut, sense cap dubte, un terrassenc imprescindible. Tant imprescindible com el seu arxiu, del qual tot terrassenc que s'estimi la ciutat hauria de vetllar per la seva cura i conservació.